

ÚNIA regionálnych
združení vlastníkov
neštátnych lesov Slovenska

ÚNIA regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska

Vážená pani a páni,

Ursula von der Leyen – predsedníčka Európskej komisie

Frans Timmermans – výkonný podpredseda Európskej komisie pre Európsku zelenú dohodu

Janusz Wojciechowski – komisár moderného a udržateľného odvetvia pôdohospodárstva EÚ
a

Virginijus Sinkevičius – komisár životného prostredia, oceánov a rybného hospodárstva EÚ

V mene národnej organizácie súkromných vlastníkov lesov Slovenska, ktorá podporuje hodnoty rešpektovania súkromného vlastníctva, udržateľného obhospodarovania lesov a hospodárskej životaschopnosti lesného hospodárstva v lokálnej ekonomike vidieka obraciame sa na vás, ako predstaviteľov Európskej komisie, poverenej úlohou dohliadať nad uplatňovaním, vykonávaním a presadzovaním práva Európskej únie. a zodpovednej naplnenie NARIADENÍ EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY EÚ 2021/241, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a Parížskú dohodu (2016) **so žiadosťou o spravodlivú ekonomickú a sociálnu ochranu ľudí starajúcich sa na Slovensku o európske hodnoty – slovenské lesy zaradené do európskej sústavy NATURA2000 devastované vážnymi klimatickými problémami EÚ.**

Zasielame vám Sťažnosť súkromných vlastníkov lesov Slovenska - občanov členskej krajiny v mene ÚNIE regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska združujúcej 12 regionálnych združení drobných vlastníkov súkromných lesov reprezentujúcich 2/5 z výmery územia Slovenska, na postup slovenských orgánov verejnej moci pri zostavovaní Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a pokračujúcom uplatňovaní doterajšej slovenskej cesty NATURA2000 pri implementácii nariadení o biotopoch a vtákov pri nerešpektovaní uznávaných zásad spravodlivej ochrany ľudí, starajúcich sa o lesnú krajinu.

Slovenská vláda opätovne nerešpektovala a nevedla spravodlivý dialóg pri tvorbe noriem, ktoré sa ich bytostne dotýkajú. Poslednou vážnou normou je návrh plán obnovy a odolnosti kde postupovala „o nich bez nich“ napriek tomu, že pri príležitosti výročia vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie si pripomína potrebu uctiť a konať podľa základných hodnôt uznávaných v EÚ. Patria k nim v tomto prípade spravodlivosť a nediskriminácia. **Naše odmietavé stanovisko k súčasne spracovanému návrhu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky vychádza zo skutočnosti, že v rámci participatívneho postupu tvorby dokumentu vláda nerešpektovala požiadavky viac ako jedného milióna občanov Slovenska – prestať ignorovať vidiek, prestať ignorovať ľudí žijúcich na vidieku, ktorí sú výrazne postihnutí klimatickou krízou a nadradovať zvieratá nad ľudí.** Lebo týchto občanov vidieckych oblastí, ktorí vlastnia lesy po ich prebratí z užívania štátu v rámci socializmu, vlády SR neakceptovali pri rozhodovaní o ochrane ich pôdy a životného prostredia, ktorým svojim vlastníctvom, najmä lesných porastov disponujú, výrazne ich **odignorovali pri prijímaní záväzku SR v oblasti NATURA2000 pri vstupe do EÚ, kde ponúkli územia súkromných vlastníkov bez predošlých dohôd a neposkytujú im spravodlivú ekonomickú a sociálnu ochranu najmä z dôvodu vážnych klimatických zmien, čoho dôkazom je aj návrh Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, v ktorom neprímeranú úlohu stále hrá vzácny vták – hlucháň hôrny, slovenskými orgánmi zneužívaný na vyhnanie ľudí z vidieka.**

Slovensko má 2 milióny hektárov lesov, 60% lesov chránených z rôznych dôvodov, z ktorých **1,2 milióna hektárov sú zaradené do území európskeho významu a chránených vtáčích území, pričom viac ako 50% vlastní súkromné osoby** zväčša žijúce na vidieku. Slovenská republika však počas celej doby slovenskej cesty NATURA2000 **nedostatočne priznáva finančné prostriedky na uspokojenie oprávnených nárokov z dôvodu zákazov využívania pôdy za účelom dosahovania príjmov, či obmedzení, ktoré významne zaťažujú peňaženky zraniteľných vidieckych komunít a na vynutiteľnosť údajne ochrany území používa rôzne nástroje štátnej moci, ktoré nie sú v súlade s princípmi EÚ a nerešpektujú vlastnícke práva** napriek tomu, že z našich poznatkov Európska komisia na tieto účely vyčleňuje značné finančné prostriedky (Prioritný akčný rámec financovania Natura 2000 v Slovenskej republike pre EÚ), ktorými disponuje Slovenská republika, **avšak ich nespravodlivo redistribuuje**

Viac ako 17 rokov sme na Slovensku znepokojení krokmi štátnych a mnohých politických orgánov na Slovensku, ale vystupujúcich aj na pôde EÚ, ktoré deklarujú ochranu ušľachtilých cieľov Európskej únie v NATURA2000. V posledných rokoch zneužívajú tému boja proti zmene podnebia – **cez reštrikcie bez aspektu spravodlivosti a solidarity diskriminujú obyvateľov vidieckej komunity vlastniacej les, na ktorú sa permanentne zabúda pri spravodlivej kompenzácii riešenia finančných tokov vzhľadom k čl. 2 a čl 5 Parížskej dohody.**

Nepochopené naše úsilie o spoluprácu v NATURE2000 vyvrcholilo v máji 2018, **v súvislosti s kauzou hlucháň hôrny, kedy sa slovenskí súkromní vlastníci lesov obrátili na Európsku komisiu s Protestnou nótou** vlastníkov neštátnych lesov Slovenska k aplikácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva a smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín na Slovensku.

V protestnej nôte sme poukázali na bezcieľné míňanie miliónov európskych peňazí, ktoré mali pomôcť cenným územiám, ale úplne obišli súkromných obhospodarovateľov lesov pre vykonanie skutočných opatrení v krajine a požiadali EK, aby v prípadoch, že vyvíja tlak na Slovenskú republiku na plnenie záväzkov v oblasti ochrany prírody, žiadala od SR aj adekvátne uistenie, že nie sú porušované vlastnícke práva súkromných vlastníkov pôdy (čl. 17 Charty základných slobôd EÚ). Doteraz implementované výzvy smerujúce k podpore ochrany prírody boli zamerané na analýzy stavu ŽP, monitorovanie, ale nie na implementáciu konkrétnych opatrení a na priamu podporu starostlivosti o lesnú pôdu.

V súčasnosti spracovaný návrh **Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky opäť neobsahuje konkrétne opatrenia zvyšujúce starostlivosť o pôdu spolu s prostredím, ktoré je na nej vytvorené. Zabúda sa neustále na tých, ktorí sú ekonomicky závislí od hospodárenia na pôde vo vidieckom prostredí SR, nezapája ich účinne do aktivít a realizácie manažmentových opatrení.** Dôvodenia národného orgánu, že na to sú finančné prostriedky alokované v iných mechanizmoch podpory sú síce pravdivé, ale keď sa pozrieme do minulosti ako aj priebežné výsledky príprav na čerpanie Európskych štrukturálnych fondov – myslenie národnej úrovne sa nezmenilo a na les sa stále pri rozdeľovaní peňazí zabúda. Oceníme, keď si EK dôkladne overí, kam opäť tiekli peniaze určené v PO 2014-2020 z Operačného programu Kvalita životného prostredia na manažmentové opatrenia v územiach NATURA2000 a aká suma bola reálne vyplatená obhospodarovateľom lesov.

Lebo napriek všetkému vrátane odpovede z DG ENVIRO 02/04/2019 ENV.E.3/MB/em/ARES(2018)2719542, ARES(2018)2871225, ktorá zastáva názor, že „uznávanou zásadou, že vlastníci by mali dostať kompenzáciu za dodatočné náklady a ušlý príjem v dôsledku uplatňovania ochranného režimu na ich lesy“ zo skúseností, kedy napr. v roku 2020 Slovenská republika nebola schopná plniť si včas záväzky z majetkovej ujmy spôsobenej zákazom spracovať poškodenú drevnú hmotu v prísne chránených územiach pre desiatky drobných majiteľov lesov máme obrovskú neistotu s nastaveného smerovania, ktoré nedefinuje akceptáciu bezvýhradného rešpektovania vlastníckych práv tak, aby nedochádzalo k zneužívaniu rozhodnutí EÚ na jeho neodôvodnené obmedzovanie v nejasne definovanom verejnom

záujme bez dohody s vlastníkom a najmä včasnej a spravodlivej náhrady za stratu príjmu a zvýšené náklady.

Posledným dôkazom neochoty spolupráce a participácie s vlastníkami pôdy na ochrane prírody je bezprecedentný prípad podpisu vyhlášky Ministerstva životného prostredia ministrom Jánom Budajom demonštratívne na Svetový deň zeme nevytvárajúcej podmienky pre zmysluplnú spolupráca a proporionalitu v ochrane prírody na vidieku a nerešpektujúcu hodnoty vidieckej krajiny vrátane ohrozenia života na vidieku, **ktorá ale vytvára legislatívnu pôdu, aby sa mohol rôznymi metódami envirorezort zmocniť súkromného majetku**, napriek širokému nesúhlasu dotknutých skupín vrátane našej organizácie, či dokonca ministerstva pôdohospodárstva, ktorého vyjadrenia plne podporujeme.

Tlačová správa MŽP SR 22.4.2021 - <https://www.minzp.sk/spravy/den-zeme-znameni-vlka.html>

Tlačová správa MPRV SR 23.4.2021 - <https://www.mpsr.sk/aktualne/nerespektovanie-hodnot-krajiny/16630/>

Tlačová správa MŽP SR 29.4.2021 - <https://www.minzp.sk/aktuality/reakcia-ministerstva-zivotneho-prostredia-stanovisko-ministerstva-podohospodarstva-ktorym-napadlo-vyhlasuku-celoro-cnej-och.html>

A mocenské prístupy štátu v podobe envirorezortu s cieľom ovládnuť územie súkromných vlastníkov lesov v územiach NATURA2000 pokračujú a chcú sa udiť aj pod údajnou ochranou záujmov Európskej únie, od ktorej si chce Slovenská republika požičať finančné prostriedky v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na výkupy pozemkov súkromných vlastníkov. **Drvivá väčšina výkup pozemkov, vrátane zámeny to však jasne odmieta a volá po slušnej dohode a zmluvnej starostlivosti, kde do opatrení na ochranu prírody bude vtiahnutý vlastník a nie vypudený.** Dôvodenie národným orgánom, že na tomto bude postavená reforma štátnej správy ochrany prírody, ktorá cez envirorezort prejedla doterajšie stovky miliónov Eur, určené na územia NATURA2000, **avšak tieto peniaze dorazili akurát do štátnych inštitúcií vyvoláva na Slovensku čoraz väčší odpor a vedie k narastajúcej nevraživosti a konfrontácii medzi mestským a vidieckym obyvateľstvom.**

Posledný odkaz súkromných vlastníkov svetovo známych Polonin, kde chce štát dobrovoľne-nedobrovoľne vykupovať pozemky je "*odkážte a opište*" - *že ľudia v Poloninách sa nechcú vzdať svojej dedovizne, pamiatky na svojich predkov. Pre mnohých je to svätá vec a nikdy nepristúpia na vykupovanie pozemkov zo strany štátu. Ako horský národ sme si zachovali svoj nádherný kraj a zachováme ho aj naďalej pre budúce pokolenia. Radi sa zapojíme do všetkých opatrení smerujúcich k ochrane prírody za primeranú a včasnú náhradu všetkých obmedzení, ktoré ŠOP SR na naše vlastníctvo uvalila. Svoj majetok a prírodu ochránime aj bez intervencie štátu. Treba si uvedomiť, že lepší je spokojný Rusín s pozitívnymi emóciami v rodnej domovine ako s emóciami negatívnymi v Bratislave na námestiach.*

Aj z tejto reakcie je zrejmé, že slovenskí súkromní vlastníci lesov sú pripravení splniť ciele Európskeho ekologického dohovoru, ale na základe historickej skúsenosti z aplikácie smerníc NATURA2000 po roku 2004 na Slovensku majú významné obavy, že sa na nich zásadným spôsobom zabúda a celá ťarcha nápravných opatrení v oblasti klímy a biodiverzity bude ležať na ich pleciah a peňaženkách aj v prípade boja s klimatickými zmenami.

Súkromní vlastníci slovenských lesov žijúci vo vidieckych komunitách majú obavy o svoje dôstojné prežitie, ak nedôjde k zmene postoja verejnosti a politikov vystupujúcich aj na európskej pôde k nevyhnutnom zabezpečeniu trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, založenom na dobrovoľných systémov certifikácie, ktoré budú dostatočne podporené.

Slovenskí súkromní vlastníci lesov potrebujú, aby verejnosť v EÚ aj v členských štátoch uznala a podporila prácu a úsilie vlastníkov lesov a obhospodarovania lesov, to znamená, aby politika nebola len o lesoch ale aj o ľuďoch, ktoré sa oň starajú tak, aby sa prostredníctvom podpory inovácií v oblasti zelených technológií a digitálnej transformácie podnietil udržateľný hospodársky rast, vytvárali pracovné miesta, aby občania EÚ

získali prínosy v oblasti zdravia a životného prostredia a aby sa prispelo k dlhodobej globálnej konkurencieschopnosti hospodárstva EÚ.

Súčasne sme upozornili, že napriek záverom EUCO 22/20, ktoré podporil aj premiér slovenskej vlády - Zasadnutie Európskej rady (10. a 11. decembra 2020) –v časti III. Klíma v zelenej transformácii ekonomiky vylúčením pomoci pre lesné hospodárstvo a poľnohospodárstvo pri riešení klimatických výziev a cieľov nezohľadnila SR „aspekty spravodlivosti a solidarity a na nikoho sa nezabudne“ PRETOŽE CELÚ ĽARCHU PODPORY NECHALA LEN NA POĽNOHOSPODÁRSKOM FONDE ÚNIE (EPFRV), napriek tomu, že tento nebol primárne určený na riešenie vážnych klimatických problémov EÚ, ale slovenský národný orgán zodpovedný za prípravu návrhu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky ho neustále používa ako argument, prečo do návrhu plánu obnovy nie je zahrnutý sektor využívania pôdy .

Taktiež napriek záverom EUCO 22/20 Slovenská republika **hlbkovo nepreskúmala environmentálne, hospodárske a sociálne vplyvy na lesné hospodárstvo a poľnohospodárstvo pri plnení klimatických cieľov EÚ k 2030 pre rozptýlenie obáv vznesených v súvislosti s rozdelením úsilia, spravodlivosťou a nákladovou efektívnosťou, lesným hospodárstvom a využívaním pôdy, ako aj zvyšujúcimi sa emisiami a znižujúcimi sa záchytmami z týchto odvetviach v dôsledku nepriaznivých vplyvov zmeny klímy** a nedostatočne navrhuje financovať opatrenia v lesnom hospodárstve a poľnohospodárstve prostredníctvom VFR a NGEU, ktoré majú široko zohľadňovať opatrenia v oblasti klímy (zelenej transformácie),

Ďalej tvrdíme, že Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky:

- **ignoruje a nezmiernuje vysoko rizikové riešenie zavádzania reštriktívnejších opatrení**, napr. prísnu ochranou (bezzásahom) vzhľadom na budúce prognózy zmeny klímy a stále častejšie nepriaznivé udalosti, **ktoré majú nepriaznivé účinky na lesy a zaťažuje vlastníkov a manažérov lesov neúnosnou záťažou**, čo by zase malo za následok kontraproduktívny vplyv na poskytovanie viacerých služieb, ktoré spoločnosť očakáva od lesov, vrátane aspektu zmiernovania zmeny klímy.
- **ignoruje sociálnu a ekologickú pridanú hodnotu** maloobjemového lesného hospodárstva (malých lesných podnikov na Slovensku) pre biohospodárstvo, **v skrytých hodnotách nedrevných produktoch lesa vrátane VODY**, ktoré môže zabezpečiť udržateľný hospodársky rast a lepší život v miestnych komunitách okrem iného zvýšením konkurencieschopnosti a vytváraním nových pracovných miest cestou využívania Zelenej ekonomiky najmä vo vidieckych oblastiach s kľúčovou pozíciou v **riešení problému zmeny klímy a dekarbonizácie spoločnosti (living lans či carbon farms)**.
- **ignoruje v zelenej transformácii ekonomiky obnoviteľnú surovinu** - drevnú hmotu **ako významný stavebný materiál a výrobky z dreva v rámci obehovej ekonomiky**, ktorá môže hrať dôležitú úlohu na vytesňovanie uhlíka, keď sa budú používať na náhradu neobnoviteľných a vysoko energetických materiálov.
- **ignoruje v zelenej transformácii ekonomiky potrebu znižovania energetickej chudoby** cez použitie kvalitných lokálnych obnoviteľných zdrojov energie – lesnej biomasy (palivové drevo, drevná štiepka z nízkokvalitného dreva nevyužiteľného na materiálovú spotrebu), ktorú chce nahrádzať v „hladových dolinách“ plynom.

Pričom opakujeme, že vo všetkých načrtnutých oblastiach udržateľnosti vidieka je potrebná reforma na úrovni štátu, aby boli zachytené tieto megatrendy v rámci Európskej ekologickej dohody a preto odmietame tvrdenia národnej úrovne, že toto všetko má byť financované len v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

Naše námietky sme uplatnili aj v rámci národného procesu verejnej konzultácie k návrhu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, zo strany kompetentných orgánov verejnej moci, najmä predstaviteľov životného prostredia nebola vôľa viesť k nim diskusiu, pričom žiadna z pripomienok nebola akceptovaná.

S počudovaním sme si na záver procesu prečítali vyhodnotenie našich pripomienok bez našej účasti k našej požiadavke úplne prepracovať v Zelenej ekonomike časť zameranú na adaptačné reformy a investície na zvýšenie odolnosti ekosystémov, kde si chce štát požičať 75 miliónov Eur na to, aby nás v oblasti Muránskej planiny a najmä Polonin zbavil vlastníctva za požičané európske peniaze, pričom národný orgán tvrdí, že „*Spracovateľ vyhodnotil danú pripomienku za neopodstatnenú, nakoľko považuje všetky argumenty v texte za vecne správne. Obsah komponentu je pravidelne konzultovaný so zástupcami Európskej komisie.*“

*Z týchto dôvodov v plnom rozsahu namietame slovenský návrh, predložený slovenskou vládou v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti - **Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky***

Domnievame sa, že **nasledujúce informácie zástupcom EK poskytnú vernejší obraz slovenských reálií v oblasti presadzovania ochrany prírody v rámci zelenej transformácie na slovenskom vidieku**, dôkladnejšie pochopia štátny boj medzi envirorezortom a rezortom pôdohospodárstva a jeho negatívny vplyv na slovenskú vidiecku krajinu a ľudí v nej žijúcich, kedy neúnosné požiadavky zelenej transformácie majú byť opäť len na pleciach a peňaženkách vidieckeho obyvateľstva starajúceho sa o krajinu,

Slovenský vidiek s prírodnými hodnotami cennými nielen pre občanov SR, ale aj pre Európanov zaradenými v sieti NATURA2000 či až svetovým prírodným dedičstvom pod ochranou UNESCO si neodkladne vyžaduje obnovu a odolnosť. No výkupy či zámery pozemkov, ktoré vyženú ľudí z vidieka to nie je. Hrozí, že presadzovaním takýchto nástrojov nakoniec do území nedorazí žiadna pomoc, pretože už sám envirorezort, ako riziko uvádza v návrhu Zdržanie pri implementácii projektu (zdĺhavé vyjednávania).

Preto úctivo žiadame orgány EK o zváženie našich argumentov a o uloženie povinnosti pre slovenské orgány verejnej moci a zabezpečenie takých korekcií pri prepracovaní návrhu Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, ktoré nebudú odporovať princípom hodnôt v EÚ a budú pre prírodu ale aj pre ľudí. **Lebo na slovenskom vidieku už skutočne IDE O ŽIVOT!**

K dopracovaniu budeme ústretoví a budeme spolupracovať pri tvorbe úprav návrhu.

S pozdravom „ ZDRAVÉMU ZELENŠIEMU LESU ZDAR!“

Ing. Milan Ovseník – predseda ÚNIE

V Bytči 01.05.2021

Členovia a pridružený člen ÚNIE regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska

REGIÓN MALÝCH KARPÁT

Bratislavské regionálne združenie vlastníkov neštátnych lesov a pasienkov Senec.

REGIÓN STREDNÉ POVAŽIE - TRENČIANSKY KRAJ

Združenie trenčianskych vlastníkov súkromných, spoločenstevných a obecných lesov Dubnica nad Váhom,

REGIÓN HORNÉ POVAŽIE

Slovenská spoločnosť urbárov a iných spoločenstiev Žilina,

REGIÓN DOLNÉ KYSUCE

Okresné združenie vlastníkov neštátnych lesov Kysucké Nové Mesto,

REGIÓN HORNÉ KYSUCE

Regionálne združenie vlastníkov lesov okresu Čadca Zákopčie,

REGIÓN ORAVA

Združenie vlastníkov neštátnych lesov Oravy Tvrdošín,

REGIÓN TURIEC

Turčianske regionálne združenie vlastníkov lesov Turany,

REGIÓN LIPTOV – TATRY

Liptovsko - Tatranské regionálne združenie vlastníkov lesov Liptovský Mikuláš,

REGIÓN SPIŠ

Regionálne združenie vlastníkov lesov Spiš Poprad,

REGIÓN ŠARIŠ – ZEMPLÍN

Šariško zemplínske regionálne združenie vlastníkov neštátnych lesov Sabinov,

REGIÓN GEMER

Gemerské regionálne združenie vlastníkov neštátnych lesov Rožňava

Pridružený člen

REGIÓN BANSKOBYSSTRICKÉHO KRAJA

Združenie vlastníkov spoločenstevných a súkromných lesov Banskobystrického kraja

Príloha 1: Návrh zmien predložených a neakceptovaných orgánmi verejnej moci SR

V Pláne obnovy a odolnosti SR odignorovaním sektora VYUŽÍVANIA PÔDY, ZMENY VO VYUŽÍVANÍ PÔDY a LESNÍCTVO (LULUCF) a POĽNOHOSPODÁRSTVO absentujú oblasti intervencií s významným dopadom na príspevok najmä k zelenej a digitálnej transformácii EÚ ako pilierom v rámci ktorých sa uplatňuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti európskeho významu, teda v nedostatočnej miere sa zameriava na oblasť **zelenej tranzície a digitálnej transformácie** a preto sme požiadali, aby **Plán obnovy a odolnosti riadne odôvodniť a podložiť a na základe toho upraviť a doplniť. Na základe kvalifikovaného odôvodnenia a podloženia upraviť komponenty 1-5 Zelenej ekonomiky a doplniť SEKTOR VYUŽÍVANIA PÔDY, ZMENY VO VYUŽÍVANÍ PÔDY a LESNÍCTVO (LULUCF) a POĽNOHOSPODÁRSTVO rozpracovaním v samostatnom komponente v ktorých budú v zmysle metodiky sledovania klímy zahrnuté oblasti intervencií:**

V rámci digitalizácie v zmysle PRÍLOHY VII Metodika digitálneho označovania v rámci mechanizmu rozpracovať v sektore SEKTOR VYUŽÍVANIA PÔDY, ZMENY VO VYUŽÍVANÍ PÔDY a LESNÍCTVO (LULUCF) a POĽNOHOSPODÁRSTVO oblasti intervencie

010 Digitalizácia MSP (vrátane elektronického obchodu, elektronického podnikania a sieťových podnikateľských postupov, centier digitálnych inovácií, živých laboratórií, podnikateľov na internete a podnikov typu startup v oblasti IKT, B2B)

019 Podpora inovačných klastrov, a to aj medzi podnikmi, výskumnými organizáciami a verejnými orgánmi a podnikateľskými sieťami, z ktorých majú prospech predovšetkým MSP (vrátane subjektov sociálneho hospodárstva)

V časti PART 1: VŠEOBECNÉ CIELE A SÚDRŽNOSŤ PLÁNU - Hlavné ciele reforiem a investícií v oblasti zmeny klímy ignorujú už schválené národné stratégie - Zelenšie Slovensko - STRATÉGIA ENVIRONMENTÁLNEJ POLITIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY DO ROKU 2030 ako aj Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, v ktorej z 5 sektorov IPCC tvorí SEKTOR VYUŽÍVANIA PÔDY, ZMENY VO VYUŽÍVANÍ PÔDY a LESNÍCTVO (LULUCF) a POĽNOHOSPODÁRSTVO

Preto sme **žiadali upraviť a doplniť komponent 5 Adaptácia na zmenu klímy, ktorý bude v súlade s časťou 2 pre oblasť ochrany prírody a SEKTOR VYUŽÍVANIA PÔDY, ZMENY VO VYUŽÍVANÍ PÔDY a LESNÍCTVO (LULUCF) a POĽNOHOSPODÁRSTVO rozpracovať v samostatnom komponente v zmysle príslušných častí stratégií ako aj zo zohľadnením Európskej ekologickej dohody a v rámci nej prijatých či pripravených strategických dokumentov EU – biodivezita, SPP, farm to fork a stratégie pre lesy EU z zmysle politických záverov:**

- Európskeho parlamentu a jeho uznesenie k návrhu stratégie zo dňa 08.10.2020,
- Zasadnutia Európskej rady (10. a 11. decembra 2020), ktorá v časti III. Klíma, aby zohľadnila v Stratégii pre lesy EÚ „aspekty spravodlivosti a solidarity a na nikoho sa nezabudne“ a hĺbkovo preskúmala environmentálne, hospodárske a sociálne vplyvy na lesné hospodárstvo pri plnení klimatických cieľov EÚ k 2030 pre rozptýlenie obáv vznesených v súvislosti s rozdelením úsilia, spravodlivosťou a nákladovou efektívnosťou, lesným hospodárstvom a využívaním pôdy, ako aj zvyšujúcimi sa emisiami a znižujúcimi sa záchyti z týchto odvetviach v dôsledku nepriaznivých vplyvov zmeny klímy.
- Bratislavskej deklarácie ministrov „Budúcnosť, akú chceme: lesy, aké potrebujeme“ a Bratislavskej rezolúcie ministrov „Adaptácia európskych lesov na zmenu klímy“ prijatá na 8.ministerskej konferencii FOREST EUROPR, ktorej členom je aj Európska komisia

V časti PART 1: VŠEOBECNÉ CIELE A SÚDRŽNOSŤ PLÁNU Hlavné ciele reforiem a investícií – Zelená ekonomika – časť „Adaptačnými reformami a investíciami sa zvýši dlhodobá odolnosť ekosystémov v sídlach a v krajine voči dôsledkom zmeny klímy a to rozširovaním území národných parkov s najvyšším stupňom ochrany, vodozádržnými opatreniami a znižovaním vplyvu prírodných katastrof. Ochrana prírody sa zabezpečí nielen prostredníctvom rozmanitých a moderných národných parkov, ale aj zalesňovaním pôvodnými druhmi drevín. Podpora prirodzených ekosystémov a ochrana predovšetkým prioritných európskych druhov a biotopov zabezpečia odolné lesné ekosystémy, ktoré prispejú ku väčšej biodiverzite a uhlíkovej neutralite.“

sme vyjadrili zásadný nesúhlas s tým, že text nezodpovedá plánovaným výsledkom, ktorým je výkup časti pozemkov v národných parkoch Slovenska.

Slovensko má 9 národných parkov o výmere 325 000 hektárov, v ktorých už desaťročia sú bezzásahové územia, pričom 25 000 hektárov vlastní súkromné osoby. V právnom poriadku Slovenskej republiky patrí predkupné právo na takéto súkromný majetok. Napriek tomu tieto územia do súčasnosti nevykúpila, pretože na výkup pozemkov – sú potrebné dve strany – predávajúci a kupujúci. Podľa oficiálnych informácií štátu v rokoch 2016-2020 mu bolo doručených 39 ponúk na odpredaj pozemkov v Národných parkoch o celkovej výmere 4000 hektárov s požadovanou cenou 27 500 000 Eur. Celkovo Slovenská republika prijala 12 ponúk s výmerou 184 hektárov, na ktoré vynaložila 580 000 Eur.

Zastávame názor, že Slovensko v ochrane prírody nepotrebuje zadĺžiť svoje ďalšie generácie na to, aby štát vykúpil od svojich občanov 30 000 hektárov pôdy v chránených územiach za 73 miliónov Eur. Počas okrúhlych stolov nebolo zdôvodnené ako výkup pozemkov môže „prispieť k zelenej transformácii vrátane biodiverzity alebo k riešeniu výziev, ktoré z nej vyplývajú“ **a k dlhodobej globálnej konkurencieschopnosti hospodárstva EÚ medzi ktoré sa zaraďuje aj lesné hospodárstvo?** AKO bola vypočítaná HODNOTA za PENIAZE ak sa plánuje vykúpiť len 10% navrhovaného územia z bezzásahovým režimom a vôbec na výkup treba DVE STRANY – T.J. ČI je záujme o výpredaj pôdy, keď podľa našich prieskumov mnohí súkromní vlastníci uprednostňujú zmluvnú starostlivosť alebo finančný príspevok? Nezodpovedanou otázkou je ako sa Slovensko vysporiada v územiach národných parkov z ďalšími súkromnými vlastníkmi lesov, ktorých bezzásahovým režimom zavedením do roku 2030 na ploche viac ako 75% územia, čo predstavuje viac ako 150 tisíc nových bezzásahových území, ktoré si bude vyžadovať majetkové ujmy na úrovni 20 – 50 MIL. Eur ročne a s dodržaním čl. 9 NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (výkup pozemkov aj v POOSR aj v OP Slovensko cez EŠIF?) a čl. 5 - podpora z mechanizmu nenahrádza opakujúce sa vnútroštátne rozpočtové výdavky bez riadneho odôvodnenia (každoročne je v štátnom rozpočte naplánovaná suma na výkupy pozemkov – opakujúci sa výdavok) Aj v zmysle informácií získaných od slovenských orgánov je zrejme, že slovenskí občania, vidiecke komunity vlastniace lesy v národných parkoch NEMAJÚ ZÁUJEM VYPREDÁVAŤ PODU.

S prihliadnutím na historické skúsenosti socializácie lesov v minulej totalitnej dobe, ktoré občania slovenského vidieka zažili v 50-70-tych minulého storočia je preto z tohto pohľadu oprávnená obava, či štát nepristúpi k mocenským nástrojom, ktoré budú na hranici, alebo za hranicou dobrovoľnosti a namiesto dobrovoľne nedobrovoľného výkupu spustí jednostranné akty vyvlastňovania. A preto veríme, že s prihliadnutím na čl. 17 Charty základných slobôd EÚ toto nebude EU podporovať.

Požiadali sme preto text vypustiť, kompletne prepracovať a tomu prispôbiť aj kompletne prepracovaný komponent 5 Adaptácia na zmenu klímy tak, aby bola uznaná kľúčová úloha súkromných vlastníkov a obhospodarovateľov lesov pri dosahovaní vízie pre európske lesy a biodiverzitu 2030 s intenzívnym zapojením vlastníkov a manažérov lesov do realizácie opatrení v riešení problému zmeny klímy a dekarbonizácie spoločnosti.

Aby občania SR a EÚ získali prínosy v oblasti zdravia a životného prostredia sme namietali, že **v navrhnutých KOMPONENTOCH 1 - 5 Zelená ekonomika pri obnove a odolnosti slovenského vidieka, plán ignoruje v zelenej transformácii ekonomiky aktívny manažment v lesnatých vidieckych**

oblastiach Slovenska smerovaný k udržiavaniu vody v krajine posilňovaním odolnosti najmä v **Chránených vodohospodárskych oblastiach (10 oblastí) a Ochranných pásmach vodárenských zdrojov a nevyhnutnosť podpory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov** ktorého vymedzenie, zásady a podrobné kritériá boli dohodnuté ako súčasť procesu Forest Europe, ktorý sa neustále vyvíja a ktorý už je neoddeliteľnou súčasťou vnútroštátnych právnych predpisov a **dobrovoľných systémov certifikácie**.

Z týchto dôvodov sme požiadali upraviť a doplniť komponenty 1-5 v kontexte výhrad v zmysle pripomienky k PART 1: VŠEOBECNÉ CIELE A SÚDRŽNOSŤ PLÁNU a PART 4: CELKOVÝ VPLYV a sektor SEKTOR VYUŽÍVANIA PÔDY, ZMENY VO VYUŽÍVANÍ PÔDY a LESNÍCTVO (LULUCF) a POĽNOHOSPODÁRSTVO rozpracovať v samostatnom komponente.

Výhrady máme aj k PART 3: DOPLNKOVOSŤ A IMPLEMENTÁCIA PLÁNU poukazujeme na Rozpor z NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti : čl.9 Doplnkovosť a doplnkové financovanie - Podpora v rámci mechanizmu dopĺňa podporu poskytovanú v rámci iných programov a nástrojov Únie. Reformy a investičné projekty môžu získať podporu z iných programov a nástrojov Únie za predpokladu, že takáto podpora nepokrýva rovnaké náklady – v komponente 5 – pričom výkup pozemkov sa plánuje aj v rámci VFR - EŠIF

Slovenskí súkromní vlastníci lesov zdôrazňujú, že klimatické zmeny nespôsobili ich predkovia keď nasadili smrek, ale práve rozvoj spoločnosti prispel, že im stromy vymierajú. Preto by mala platiť spravodlivosť a silná solidarita, aj pri rozdeľovaní zdrojov na budovanie obnovy a odolnosti slovenských lesov tvoriacich slovenský vidiek a toto očakávajú aj od zástupcov Európskej komisie.